

UJ KELET

DL Ramasetter Robert
Budapest
Disztér II e 8

ZSIDÓ POLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

Az Uj Kelet az egyet
és másnapos zsidó
napilap.
Cikkeink utánnyom
forrás megjelölésével
meg
Kéziratokat nem kü
megörzöszükre nem

Ötvenkilenc szótöbbség

Macdonald, a nemsokára nemesi rangra emelt, volt munkáspárti vezér, az angol nemzeti kormány miniszterelnöke bemutatkozott az alsóházban. Kinos, bár érdekes bemutatkozás lehetett. Hajdani pártja: a munkáspárt, melynek hátán a magasba emelkedett, melynek oldalán csatáit vívta a konzervatívok és a liberálisok ellen: hüvös, sőt fagyos csöndben fogadta szavait és azok tapsoltak neki, akik tegnap még halálos ellenfelei voltak.

Macdonald — mint a jelentés mondja — szentelen hangon beszélt, szavaiból hiányzott a hajdani néprubini tűz, ami érthető is, hiszen olyan ügyet védelmezett, ami ellen egy egész életen át mindig csak hadakozott.

Tragikus sors ez. Megérezni rajta a messzeségből is, hogy az a magas polc, amelyre a hajdani munkásvezér emelkedett: az erkölcsi és fizikai bukás kezdete, sőt betetőzése. Macdonald tegnapi beszéde az angol alsóházban alighanem hatyubeszéd volt, mert saját pártjában befektette pályafutását a volt néprubun; ahhoz pedig, hogy öregkorára merészen jobbra kanyarodjon: tulságosan angol és talán tulságosan becületlen is a nemzeti kormány miniszterelnöke.

Szavain megérik a rezignáció és ama emberek szomorúsága, akik tévedéseikhez annál több következményüket ragasztják, minél több következtetéssel fordultak az eddig vallott politikai elveik ellen.

Nagyon lehangoló lehetett Macdonald bemutatkozása külsőségeiben is. A bizalmi kérdés felvetése után mindössze 59 főnyi szótöbbséggel szavazta meg a leszárvást, holott az egész konzervatív párt, az egész liberális párt és a munkáspárttól kizárt mintegy negyven képviselő szavazott mellette.

Ellenben kinn az uccán ezekre menő munkástömegek tüntettek a hajdani munkásvezér ellen, aki e munkástömegekkel szemben a rendőrséget kellett hogy igénybe vegye.

Építik a lyukakat

Volt egy idő, amikor minden elsején az állam kivénhett szolgálai a nyugdíjasok is megkapták rendszeres keserves garasait. Aztán jött egy idő, hogy a nyugdíjakat is elkezdtek rendetlenül fizetni.

A végén másodsor is meg kellett szolgálni a nyugdíj garasokat. Havonta harmadszor kellett napszámot álljanak a kiöregedett állami tisztviselők és az övezgek, hogy augsztusban megkapják — a májusi nyugdíjakat.

Most már egyáltalában nem fizetnek az állampénztárak. Sem rendszeresen, sem rendetlenül. Sem ajldogálási napszámért, sem anélkül. Fizetés helyett nemzetgazdasági elméletekkel traktálják a pénztárfülke előtt ácsorgókat. Hogy van pénz, de nincs akreditív. Vagy: akreditív van, de pénz nincs. Páros napokon pénz nincs, páratlan napokon az akreditív hiányzik. A kettő együtt soha sincsen és a nyugdíjas minden délben pénz nélkül megy haza.

— Hogy lehet ez? — kérdi a nyugdíjas, aki évtizedeken keresztül pontosan befizette nyugdíjárulékait a nyugdíjközpontba és sohasem kérték tőle „akreditív”, amikor a járulékokat levonták.

Hová lett a pénz? Találós kérdés, amin fényrelesen érdemes az embernek törni a fejét. Mit csinált a nyugdíjközpont a pénzével? Vagyis jobban mondva a nyugdíjasok pénzével? A hónapokról-hónapokra pontosan befizetett járulékokkal? A szerény nyugdíjasok nem tudják. A beavatottak pedig csak sejtik és gyanítják, hogy a hatalmas nyugdíjközpont kölcsönadta a pénzt. Az ő pénzüket. Mintegy 600 milliót. Az autonóm utpénztárnak adták kölcsön. Az utpénztár pedig nem tudja visszafizetni.

Hogy kölcsön adták a nyugdíjpenztár pénzét: erre legfeljebb nyelhet egyet az ember. De miért nem fizeti vissza az ut-

Maniu a színajai audiencia után sem tér vissza a nemzeti parasztpárt élére

Uj kormánybuktató kampányról tárgyaltak ma délelőtt Kolozsváron a nemzeti parasztpárt erdélyi vezetői

Az őszi kongresszuson baloldali szellemű módosításokat eszközölnék a nemzeti parasztpárt programján

Cluj-Kolozsvar, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt erdélyi és bánáti tagozatának elnöki tanácsa ma délelőtt értekezletre ült össze Kolozsváron. Az értekezleten Vaida volt belügyminiszter elnököt, az erdélyi tagozat ideiglenes elnöke. Ezt a megbeszélést eredetileg Szovátán akarták megtartani, utóbb mégis Kolozsváron hívták össze, nehogy Maniu szovátai tartózkodásával hozzák kapcsolatba. Az ülésen Vaida Sándor mondott hosszú expozét a politikai helyzetéről, majd kezdetét vette a vita, amelynek során felgöngyölítették a nemzeti parasztpárt összes aktuális kérdéseit.

Az értekezletet este nyolckor megszakították és ma délelőtt folytatják. Megbízható helyről származó értesülésünk szerint mindenekelőtt is a párt-elnökség kérdését vitatták meg, miután

Maniu Gyula nem fog többé a nemzeti parasztpárt élére visszatérni. Ezután felmerült az a kérdés, hogy indíttson-e a nemzeti parasztpárt határozott és éles kormánybuktató kampányt, vagy sem. A pártvezetők körében az a terv merült fel, hogy az őszi kongresszuson alapvetően módosítsák a nemzeti parasztpárt programját és azt baloldali eszmékkel töltsék meg. Az agitációs jelző: a mezőgazdasági tartozások problémájának, valamint a román parasztság szociális kérdésének megoldása volna.

Az ülésen résztvettek: Pop-Cicio István, Vlad Aurel, Bontescu Victor, Hategian Emil, Dr. Boila Romulus, Voicu Nitescu, Dan Sever, Bocu Sever, Moldovan Valér, Dobrescu Aurel, Pop Gh., Crisan György, Tilea Viorel, Biaga Josif és Maniu Iulius.

Az angol parlament elfogadta a kényszerrendeletekről szóló kormányjavaslatot

Az angol parlament első szavazása a Macdonald kormány döntő fölényét igazolja

London, szeptember 9. Macdonald az angol parlament mai ülése elé terjesztette a nemzeti kormánynak a kényszerrendeletekről szóló javaslatát. A javaslat szerint a kormány felhatalmazást nyer, hogy egy szűkebb bizottság kebelében készítse el azokat a javaslatokat, amelyeket a helyzet által megkívánt nagyfotosságú gazdasági intézkedések tárgyában terjesztenek a parlament elé. A parlament az idő alatt, míg a nemzeti kormány az élen marad,

csak ezeket a rendeleteket tárgyalja és a szónokok számára egy órával felszólalások lesznek csak megengedhetők.

A parlament a javaslatot máris elfogadta és pedig olyan szavazataránnyal mely azt bizonyítja, hogy Macdonald kormányának helyzete a parlamentben rendkívül megerősödött. A javaslatot 308 szavazattal 215 ellenében elfogadta a parlament és ezzel a kényszerrendeletek rezsimje most már Angliában is elkövetkezett.

pénztár a nyugdíjközpont pénzét? Mit csinált az utpénztár a pénzzel? Mert utat nem csinált. Uj utat semmiesetre sem, sőt a régiéket sem hozta rendbe. Az országutakon egyre-másra szaporodnak a lyukak. Egyik lyuk a másik mellett, csupa lyuk az egész országot.

Csak nem lyukakat épített az autonóm utpénztár? Lyukakat a nyugdíjasok pénzéből?

Sem Hitel, sem Jelzálog, sem Intézet

Kezdetben volt az agrárreform, mely szétdarabolta a nagybirtokokat és apró földterületeket juttatott a mezőgazdáknak. A kis földkehez felszerelés kellett, a felszereléshez pénz. Ekkor megindult a lej, állami protekcióval a falu felé és a paraszt kapott pénzt kamatra, a mezőgazdasági bankoktól. Milliárd-milliárdra gyűlt és ma Románia mezőgazdasága leirhatatlan terhektől szenved. A parasztság nem fizethet, mert beköszöntött a viláékrisis és a mezőgazdasági termények ára katasztrofálisan zuhanni kezdett. Husz százalékat kapja ma a paraszt annak a sum-

mának, amelyet még két évvel ezelőtt ugyanazért a terményért magkapott. Nem kell tehát csodálkozni azon, hogy a mezőgazdasági hitelek ma már 36-38 millióra rúgnak és megbénítják a hitelek nyújtó bankokat, de tönkreteszik a hiteleket folyósító magánosokat.

Nem csodálkozni, hanem segíteni kell rajta. Nagy szavak repültek már sokszor a levegőben a Mezőgazdasági Jelzálog Hitelintézetéről külföldi kölcsönökkel kapcsolatban. De a külföldi kölcsönökből a mezőgazdának sem Hitel, sem Jelzálog, sem Intézet. Kifizették másra. Most pedig itt állunk bedugult pénzfórássainkkal, a 38 milliárdos mezőgazdasági adóssággal, amely mellé a bankok szorgalmasan irják évről-évre a kamatokat. Várunk türelmesen, míg az „uj ritmus” talán majd megoldja a mezőgazdasági hitelek problémáját. Egyelőre azonban csak azt hallottuk, hogy a „bankok legyenek türelmekkel”. Meddig legyenek a bankok türelmekkel? . . .

Vészes jóslatokba bocsátkozni lelkiismeretlenség lenne. De mégis: meddig várunk a mezőgazdasági hitelekkel? . . .

VILÁG TÜKRE

Rádió-City

Nagyon sok meglepetést szerzett már Amerika az emberiségnek, mindazokat az amerikai különlegességeket és monumentális arányokat azonban, amelyekkel az amerikaiak eddig méltán feltűnést keltettek, tul fogja szárnyalni hamarosan az a példátlanul álló építmény, amit most kezdtek meg Newyorkban. A Rádió-City-ről van szó, amelyről már megemlékezett a világsajtó, amelynek minden eddigit fölmúló monumentális méretei azonban csak most kezdenek igazán kibontakozni.

Már az építkezés színhelyén megindult földmunkálatok is sejtették, hogy milye hatalmas építkezéssről van szó. Nyolc gőzmozgó, száz nyitott vagon és háromezer munkás kezdte meg a newyorki alsóvárosban a Rádió-City kijelölt helyén az alapozási munkálatokat. Az építkezés már azért is rendkívüli, mert a hatalmas új városrész helyén számos nagy épület állt, amelyeket előbb le kellett bontani és el kellett távolítani. Természetesen ez maga is rengeteg munkával és költséggel járt ez a nagy munka, azonban most már teljesen befejeződött és így meg lehet kezdeni a tulajdonképpeni építkezést.

A Rádió-City nagyrészt a rádió szölgálatában fog állani és az első monumentális otthona lesz ennek a gyorsan népszerűvé vált szenzációs találmánynak. A beépítendő terület jelentékeny részét a Rádió-Keith Társaság harminc egyemeletes palotája fogja elfoglalni, amely maga is látványosságként ígérkezik. Ehhez a felhőkarcolóhoz azonban más hatalmas épületek is csatlakoznak. A rádió palotával szoros kapcsolatban fog állni a Nemzetközi Zenecsnarok, a világ legnagyobb színháza, amelynek megcsodálására bizonyára a világ minden részéből Newyorkba fognak seregleni az emberek. 6500 néző számára lesz hely ennek a hatalmas színháznak a színházterén és hasonló aranyu lesz a színpad és minden más épületrész is.

Mindkét épület fölé szökik a jelenlegi 49. és 50. ucca sarkán egy hatalmas hatvanemeletes palota, a világ legnagyobb ütletháza, amelynek nagyrésze ugyancsak a rádió szölgálatában fog állni. Az első tizenkét emeletre kerülnek ugyanis Amerika legnagyobb rádiótársaságainak és cégeinek az irodái, így többek között a National Broadcasting Company és a Rádió Corporation of Amerika központja is itt fog székelni.

Külön épülete lesz a Studionak, amely természetesen a világ legnagyobb és legtökéletesebben berendezett stúdiója lesz. Olyan hatalmas lesz ez a rádió-stúdió, hogy alkalmas lesz a legnagyobb tömegprodukciók közvetítésére is és sok olyan technikai újítást fognak benne először alkalmazni, amelyek egészen új lehetőségeket fognak nyitni a rádió-leadás számára. Külön érdekessége ennek a stúdióknak, hogy természetesen be lesz rendezve a távolbalítás közvetítésére is. A szervezők itt is megelégedésüket ígérnek és a Rádió-Város felépülésével egyidejűleg hirt szerint már épületek egyszerűen akarják tenni a távolbalítás közvetítését, mint magát a hangközvetítést. Amerika sok rádiógyárában serényen dolgoznak a televíziós készülékek olyan formáin, amelyek épp olyan egyszerűen lesznek kezelhetők, mint a rendes rádió és nem is lesznek

szeptember 9
a vendégipari
övetségének fő-
Victoriei No. 51.
berlini tőzsdén,
rtéktőzsdé irány-
némi emelkedést
sszaszereztek el-
ből.
DE
frank 6.60, font
1/4, belga frank
frank 32.80, cseh
33.69, holland fo-
elések
4 Lej
8 Lej
40 Lej
3 Lej
6 Lej
dott apróhird-
gabb. Díj előre
lyezgel ellátott
ovábbitunk.
szoba konyha,
es fiatal pár no-
November" jel-
cérek.
delmező, 10 évig
elyen fekvő 2 sz-
olcsón eladó. Cim
llátásra balkonos
és fürdőszoba-
gy leányt elfogad
Berger Antalné.
(Beóthy ucca) 42
a legkényesebb
meret után olcsó
meretkruha szalon.
Str. Surdu v. Kiss
al fogtechnikus-
a kiadóban.
könyvelő és román
állást keres. El-
Megkereséseket
adó továbbít.
as komfortos lakás
nálló üres szoba
a-palotában. Calea
mabeli teljesen ön-
vagy kiszolgálónő.
erfekt" jeligére a
ser bor kapható 14
nt 45. (Velt Arany-
eresek azonnali be-
német és magyar
lyvetludással előny-
ok: Fuchs Sándor
ier 5. küldendők.
y fiut ort. izr. urí-
elfogad, zongora-
ttal. Cim a kiadó-
hatók pálinka, lek-
vörörszet legma-
eszek. Weisz Sala-
butorozott szobát
Butorozott szoba"
hivatalához.
LENT!
ZTOJ
D MÉRLEGÉN
a liegel egyetem.
kultásán
rn Ignác
D lej
lej, mely összesen
dhető. Megrendek-
j. Str. Albinel 89
nyosztályában

sokkal drágábbak a mai rádiókészülékekénél.

A hatalmas épülettömb tehát sok meglepetést ígér az új találmányokra mindenkor kíváncsi amerikaiak számára. A fiatal John D. Rockefeller ugyancsak nem spekulált rosszul, mikor a Rádió-Citynek felépítésére határozta el magát, mert bármilyen horribilis költségekkel jár is az építkezés, valószínű, hogy hamarosan ki fog fejlődni, hiszen elképzelhető, hogy a nagy rádióállalattok és a hatalmas zenecsarnok, amely a világ legnagyobb színháza lesz, milyen óriási bevételeket fognak fizetni. A tervek szerint ebből a monumentális színházból fogják közvetíteni a televíziós előadásokat is a világ minden részébe és ezért ezt a z épületet már a távolbalátás közvetítéséhez szükséges feltételek figyelembevételével konstruálják meg.

Hogy ez a ne mindennapi építkezés milyen méretű, arra a legjellemzőbbek talán a következő adatok: A jelenlegi földmunkálatok befejeztével a tulajdonképpeni építkezés megkezdésekor már 5000 munkás fog az épületállványokon sürgögni és ugyanakkor 25.000 ember fog a vas- és cementanyagok elkészítésével dolgozni. Az egész építkezés 250 millió dollárba kerül, ami már hatalmas összeg Amerikában is, különösen ma, amikor az Újvilág is erősen érzi a gazdasági depressziót. Amerika azonban ne hagyja magát legyűrni a gazdasági válságtól, hanem bele mer vágni az ilyen fantasztikusnak látszó vállalkozásba is, amilyenről a vén Európa még csak nem is álmodik...

A dió és vágott baromfi számára angliai exportlehetőség nyílik

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) Az ország diótermése és baromfi tenyésztése számára rendkívüli nagyjelentőségű tárgyalások vetk kezdődtek a londoni román követtség kereskedelmi attaséja és angol kereskedelmi körök között. A múlt héten Bukarestbe érkezett Holban Arthur, a londoni román konzulátus kereskedelmi ügyvivője, aki a kereskedelmi és iparügyi minisztériumban beszámolt arról, hogy programjába vette, miszerint a román dió és baromfitermékek számára felvevő piacot teremtsen Angliában. Holban riportot terjesztett a minisztérium elé, amelyben arról számolt be, hogy bár Kanada és Argentína hatalmas exportkampányt folytatnak az angliai piac elhódítására. Angliában még a román gabona számára is nyílva elhelyezkedési lehetőség. Vágott baromfiban és dióban pedig Anglia szegény és így adott körülmények között, megfelelő előkészületek után minden remény meg lehet arra, hogy a román diótermelők és baromfitenyésztők Anglia felé orientálódjanak.

Holban attasé a minisztérium részéről felhatalmazást kapott, hogy a tárgyalásokat hivatalos körökkel megkezdje. A tárgyalások rövidesen megkezdődnek és nagyon valószínű, hogy Romániából Anglia felé már októberben megkezdődnek a diószállítások, míg a vágott baromfi a kora téli hónapokban nyerne elhelyezkedést Angliában.

Directiunea scoalei de ucenici industriali Cluj

ÉRTESÍTÉS

Az iparkamara vezérigazgatósága a szeptember 5-én tartott közgyűlésén a kereskedelmi tanonckol iskolájának megszüntetését határozta el.

Az összes kereskedelmi tanonckol ez-után felhívattak, hogy sürgősen iratkozzanak be az ipariskola igazgatóságánál, Str. Cogălniceanu Nr. 4. d. e. 7-12., d. u. 3-6.

Minden munkaadó kereskedő köteles törvényes felelősség mellett tanoncát legkésőbb szept. 15-ig beírni.

* A beíratási díj ugyanaz, mint az iparostanoncké: 250 lej.

Elnök:
V. Candrea

A nagyváradi tábla elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot dr. Löblé László és Hitter József ellen

Pojar Livius is vizsgálati fogságban maradt

Oradea-Nagyvárad, szeptember 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) A nagyváradi tábla vádтанácsa szerdán délelőtt tárgyalta dr. Löblé László és Hitter József szeszgyárigazgatók ügyét, aki ka mult héten nunciált harmincnapos vizsgálati fogság ellen éltek fellebbezéssel. A tábla Dimitriu-Bruteana tanácsa reggel kilenckor vette tárgyalás alá az ügyet. A 26 oldalas hatalmas vádirat felolvasása három órát vett igénybe és a déli órákban hirdette ki csak ítéletet a vádтанács, amely teljes mértékben elfogadta a törvényesek döntésének indoklását és megerősítette a harmincnapos vizsgálati fogságról szóló végzést. A tábla ítéletének indok-

lása kihangsúlyozza, hogy a szeszgyárosok ellen bűnhalmaz merült fel. A vádirat csalással, közokirathamissal (bárca) és megvesztegetéssel vádolja a letartóztatottakat, akiknek fogvatartása szükséges.

A vádтанács ma hirdetett ítéletet Pojar Livius inspektor ügyében is, aki nek szabadlábrahelyezését — mint ismeretes — a bíróság megtagadta. A tábla pár perces tanácskozás után elfogadta az ügyészek a felmentő ítélet ellen beadott fellebbezését és rövid tanácskozás után a vizsgálóbíró harmincnapos vizsgálati fogságról szóló döntését hagyta jóvá.

Palesztinai kérdések a Népszövetség tanácsa előtt

A Jewish Agency megrázó kiáltványban hívja fel a világ zsidóságát a gazdasági nehézségekkel küzdő palesztinai zsidó intézmények támogatására

London, szeptember 9. Tegnap szá- munkban közöltük azt a felhívást, amelyet a cionista exekutive intézte a világ zsidóságához Roshasono alkalmából. Mai számunkban közöljük a Jewish Agency-nek egy manifestumát, amelyben a zsidó nép legfelsőbb fóruma a zsidó nép sürgős támogatását kéri a nehézségekkel küzdő Palesztina számára. A manifestum elismeri, hogy a különböző országok zsidóságát különösképpen sújtja a gazdasági válság, mégis köteleességüknek tartja a szükség órájában nyíltan bevallani, hogy a pénzügyi bevételek visszaesése következtében Erec Jisraeleben nehezen kivívott pozíciójukat komoly veszedelem fenyegeti. Ez kényszeríti a Jewish Agencyt arra, hogy szükségáldozatot kérjen a zsidóságtól egy rendkívüli akció keretében Palesztina számára.

A jisiv nagyot teremtett az európai gazdasági katasztrófák idején

A továbbiakban leszögezi a kiáltvány, hogy a jelenlegi pillanatnyi nehézségek kiemelése nem jelenti az ereciszraeli zsidó alkotások képének lerombolását. A jisiv építő akarata a politikai nehézségek ellenére is nagyot teremtett gazdasági és kulturális téren, abban az időben, midőn a diaszpóra zsidósága vesztett gazdasági erejéből és gazdasági katasztrófák rázták meg a világot. A mezőgazdaságban a telepítvények konszolidálása előrehaladt s csupán egy utolsó erőfeszítést van még szükség, hogy ezeket a kolóniákat teljesen függetlenítsük. A zsidóságnak a földbe való begyökerezése, a zsidóságnak a földhöz való visszatérése befejezett tény. Ezzel párhuzamosan halad a városi telepítés, az ipar és a kereskedelem fejlődése. Így a jisiv évről-évre erősödött s felkészül arra, hogy szociális és kulturális feladatait, amelyek a világ összizsidóságát akarja szolgálni, saját vállaira vegye.

Százezer font rendkívüli bevétele van szükség

Mindezt azonban veszedelem fenyegeti, mert a bevételek az utóbbi hónapokban katasztrófálisan leesőkentek és pénzügyeinkben tátongó irt teremtettek és évekre vethetik vissza palesztinai művünket, holott éppen ezek az évek döntő fontossággal bírnak és erőfeszítéseink megsokszorozását követelik. Ha nem tudjuk

kolóniáinknak a szükséges összegeket rendelkezésükre bocsátani, úgy fontos pozíciókat veszíthetünk el és a bevándorlásnak meg kell szűnie. Hasonló veszedelem fenyegeti közoktatásunkat az új zsidó generáció kialakításának leghatalmasabb instrumentumát. A Jewish Agencynek szeptember végéig a Keren Hajjeszöd rendes bevételein kívül minimálisan százezer fontra van szükségük. Ez az összeg elegendő ahhoz, hogy a nehézségeket áthidaljuk és a Palesztinát fenyegető veszedelem elhárítsuk.

A manifestum felhívja tehát a világ zsidóságát, hogy siessen azon zsidó férfiak és nők tizezreinek segítségére, akik életüket Palesztina újjáépítésére szentelik. Senki ne zárja tehát ki magát a Jewish Agency által beindított szükség-akcióból.

A manifestumot Nachum Szokolov, mint a Jewish Agency és a cionista szervezet elnöke, Avigdor Goldschmidt, mint a Jewish Agency Counciljának elnöke, Arlozorof, Bergsohn, Brodetski, Farbstein Hexter, Bernhard Kahn, Berl Locker, Emanuel Neumann, Werner szenátor, mint a Jewish Agency exekutívájának tagjai irták alá.

Marinkovics külügyminiszter palesztinai jelentése

Genf, szeptember 9. A népszövetségi tanács megvitatás tárgyává tette a mandátumbizottság legutóbbi jelentését, amely részletesen foglalkozik a palesztinai mandátum kérdésével is. Marinkovics jogszó- ló külügyminiszter, a mandátumügyek referense összefoglalta a tanács előtt a mandátumbizottság Palesztinára vonatkozó megjegyzéseit. A mandátumbizottság eszerint megállapítja, hogy a mandatárius hatalom 1930. évben fenntartotta a rendet és igyekezett a zsidók bevándorlását megkönnyíteni az arabok háttérbe szorítása nélkül. Ez oly módon történt, hogy a kormány Palesztina befogadóképességét a gazdasági tevékenység fokozásával emelte. A bizottság elégtétellel jegyzi meg, hogy a mandatárius hatalom igyekezett az arabok és a zsidók közötti viszonyon javítani azáltal, hogy gazdasági együttműködésre hívta fel őket. Reméli a bizottság, hogy a Szentfállal kapcsolatos jogi kérdések rendezése a jövőben minden kontroverziát ki fog zárni a kérdéssel kapcsolatosan, a zsidó és arab lakosság között.

Mindjárt a tanév kezdetén figyelje meg gyermekét,

ha írás-olvasásnál a gyermek nyomkodja a szemét, vagy nagyon közel hajol az írás felé, — vizsgáltsa meg a gyermek szemét szemorvossal. Az előirt szemüvegek előnyösen beszerezhetők

Kun Mátyás Flia szaküzletében CLUJ, Calea Victoriei 2.

Villanygőg
CSERE 50
az új feszültségre 50 százalékkal
Rezsó és vasaló átalakítás
az
Elektrikánál
Cluj, Hotel Central épület

Sikerülni fog a zsidó-arab közeledés

— Biztos vagyok benne — mondotta Marinkovics —, hogy a népszövetségi tanács magáévá teszi a mandátumbizottság ajánlását s annak a reménynek ad kifejezést, hogy a zsidók és arabok közötti viszony megjavításával kapcsolatos kísérleteket siker fogja koronázni.

Marinkovics ezután áttért a mandátum, bizottság speciális megjegyzéseinek ismertetésére. Eszerint a bizottság üdvözli a mandatárius hatalomnak azt a szándékát, hogy törvényhozó testületet (Legislative Council) létesítsen Palesztinában. A bizottság reméli, hogy a mandatárius hatalom a legrövidebb időn belül újjászervezi a községi hatóságokat s minél szélesebb autonómiát biztosít számára.

Az angol kormány kijelentése szerint 1921 óta több mint kilencmillió fontot költött el Palesztinára. A bizottság kéri, hogy az angol kormány precizizozza: mire költötte el ezt a pénzt, mert az eddigi jelentések szerint az angol kormány csupán katonai és rendőri kiadásokat fedezett, nem pedig a polgári közigazgatást is. A be- és kivándorlást illetően a bizottság azon az nézetben van, hogy állandó és pontos munkanélküli statisztikák alapján szabályozzák időről-időre a bevándorlásra engedélyezett munkások számát.

— Ezek a megjegyzések — mondotta Marinkovics külügyminiszter — véleményem szerint nem szorulnak különösebb kommentarra. Ennek alapján a népszövetségi tanács a mandátumbizottság jelentésének Palesztinára vonatkozó részét vita nélkül tudomásul vette.

Pályázati hirdetmény

A nagyiklodi Talmud Thora im Derech Erecz Egyesület iparos jectivában több hely megüresedvén, növendékek felvételére pályázatot irtunk ki.

Felvételüket kérhetik 14—16 éves ifjak, akik vallásos nevelésben részesültek s vallásos szülőik gyermekei, továbbá az asztalosipari pályára alkalmasak.

A felvételi kérezhöz csatolandók:

1. Születési anyakönyvi kivonat.
2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy az illető egészséges, az ipari pályára alkalmas.
3. Bizonyítvány iskolai végzettségéről.

A helvek ingyenesek lévén, felvételnél elsősorban árvagyermeknek jönnék tekintetben, vagy pedig szegényborsorsu szülők gyermekei. Utóbbi esetben csatolandó szegénységi bizonyítvány, melyet az illetékes hitközség állít ki.

A felvételi kérvényeket legkésőbb szeptember 24-ig kell benyújtani alábbi címre, a helvek elfoglalására viszont október 6-án kerül sor.

Pályázati cím: Iparos Jesiva, Iclodulmare, Jud. Somes, vagy Erdélyi Zsidó Árvagondozó Cluj, Str. Paris 36.

Talmud Thora im Derech Erecz Egyesület Elnöksége

— Thomas Mann leánya bohózatot irt. Berlinből jelentik: Mann Erika, Thomas Mannak, a nagy német írónak a leánya. „Plágium” címen bohózatot irt. Az új szin-padi írónak ezt az első művét a német színházak nagy elismeréssel fogadták és a darabnak nagy sikerére számítanak.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELEKÉ:
HIRDESSÉN AZ ÚJ KELETBEN

Ivar Kreuger folytat a kö

Tizentrösz eddig

Bucuresti-Bukarest Új Kelet tudósítójától. Váratlanul Bukarest ger, az ő nevével a trösz világhírű vez utóbbi napokban so tóban. Ivar Kreuger nikében igyekezett pirjainak értékcsök latlan, mert azok a trösz kölcsönöket teljesítik kötelezett karesti utja azt lá ez a zseniális své gyobb válság és bi sem vesztette el v

A svéd üzletei

A bukaresti la ugyanis Ivar Kreu pénzügyi terveket. Három napon belt érkezni egy svéd p selői, akik Kreuger ben állnak és akik vel együtt egy f vaslat részleteit f eddigi tárgyalások nem sikerült meg sem tudja, hogy mi nak tárgyalni Buk representánsai. A össze, hogy amenny szíót megkapná, 12 volna hajlandó fol nak. A főváros péri izgalommal komm társainak bukarest kesen kontrollálni lium eddigi műk Brassó közötti uté melyekre ugyancsa pott concessiót.

Kés

Bucuresti-Bukare irtuk, hogy a kor böző szesztermelő Bratescu pénzügyi pol-tervezetéről. A nak október elsejé mány tervezetét, e toianu pénzügymin hogy milyen formá nopolnt. Nem tudja nopolizálja-e a te is, azaz a kiárusít termelet magát t továbbra is szabá kedelemnek.

Ugyancsak eldö sik, nem kevésbé annak eldöntése, sőt az állam váll dig vegyes gazdál vel körülte akná nyújtott lehetőség

Jelentk monopó

Bármelyik meg meg a kormány. lesz a külföldi tó ezért a kormány attasék révén a toknál tapogatózó ban, hogy lehet-e kiaknázásánál a l eddig beérkezett

Eső

legolesobban Szükségletét Javitásokat

TRANS ERNY CLUJ, REG

Oszi és téli ruhákat legolcsobban fest tisztít UNIO Cluj

Ivar Kreuger Bukarestbe érkezett és titokzatos pénzügyi tárgyalásokat folytat a kormánnyal

Tizenkétszázmilliárd lejes előleget akar a svéd tröszt Romániának folyósítani egy, még eddig ismeretlen koncesszióért

Egy angol-francia és egy olasz csoport pályázták meg eddig a szeszmonopólium koncesszióját

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap délután váratlanul Bukarestbe érkezett Ivar Kreuger, az ő nevével elnevezett svéd gyufatröszt világhírű vezére, akiről a Kreuger-papíros értékesítése alkalmából az utóbbi napokban sok szó esett a világsajtóban. Ivar Kreuger kategórikus kommunikációban igyekezett hangoztatni, hogy papírjainak értékesítése teljesen indokolatlan, mert azok az államok, amelyek a tröszt kölcsönöket folyósított, pontosan teljesítik kötelezettségeiket. Kreuger bukaresti útja azt látszik bizonyítani, hogy ez a zseniális svéd üzletember a legnagyobb válság és bizonytalanság közepette sem veszítette el vállalkozó kedvét.

A svéd gyufakirály nagystíli üzletei

A bukaresti lapok jelentése szerint ugyanis Ivar Kreuger romániai útja nagy pénzügyi tervekkel áll összefüggésben. Három napon belül az országba fognak érkezni egy svéd pénzügyi csoport képviselői, akik Kreugerrel szoros összeköttetésben állnak és akik a gyufatröszt vezetőivel együtt egy bizonyos koncesszió-javaslat részleteit fogják megvitatni. Az eddigi tárgyalásokról semmi közelebbit nem sikerült megtudni. Egyelőre senki sem tudja, hogy milyen koncesszió-ról fogunk tárgyalni Bukarestben a svéd tröszt reprezentánsai. Annyi szivárgott mindössze, hogy amennyiben a tröszt a koncessziót megkapná, 12 milliárd lejes előleget volna hajlandó folyósítani a román államnak. A főváros pénzügyi köreiből érhető igazolással kommentálják Kreuger és társainak bukaresti útját. Kreuger mellékesen kontrollálni fogja a gyufamonopólium eddigi működését és a Bukarest-Brassó közötti utépitési munkálatokat, amelyekre ugyancsak az ő érdekeltsége kapott koncessziót.

Készül a szeszmonopólium

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. Megírta, hogy a kormány bekérte a különböző szesztermelő-kategóriák véleményét Bratescu pénzügyi alminiszter szeszmonopol-tervezetéről. A szeszgyárosok tartoznak október elejéig véleményezni a kormány tervezetét, egyelőre azonban Argetoianu pénzügyminiszter maga sem tudja, hogy milyen formában valósítsa meg a monopol. Nem tudja a kormány, hogy monopolizálja-e a termelést és az elosztást is, azaz a kiárusítást, vagy pedig csak a termelést magát tegye monopol tárgyává, továbbra is szabad utat engedve a kereskedelemnek.

Ugyancsak eldöntésre vár még egy másik, nem kevésbé fontos elvi kérdés is, — annak eldöntése, hogy a monopol kezelését az állam vállalja-e magára, vagy pedig vegyes gazdálkodásban külföldi tőkével karöltve aknázzák a monopol által nyújtott lehetőségeket.

Jelentkeznek a külföld is a szeszmonopóliumért

Bármelyik megoldás mellett is állna meg a kormány, mindenesetben szüksége lesz a külföldi tőke támogatására. Éppen ezért a kormány a külföldi kereskedelmi attasék révén a különböző pénzcsoportoknál tapogatózott már abban az irányban, hogy lehet-e számítani a monopol kiaknázására a külföld támogatására. Az eddig beérkezett jelentések szerint rövi-

desen két ajánlat fog a kormányhoz beérkezni: az egyik egy angol-francia, a másik pedig egy olasz csoport részéről. Az olasz tőkecsoport már eddig is több szeszmonopólium tulajdonosa.

Csak előlegért

Az angol ajánlat, amelynek részleteit a pénzügyminisztériumban már ismerik, nem felel meg a kormány által felállított követelményeknek. Argetoianu ugyan-

is a monopol ellenében szeretné azonnal egy nagyobb összegű előleget felvenni, hogy kiegészítse az államkincstárt megszorult helyzetéből. Az angol-francia csoport ajánlata szerint azonban a termelést továbbra is a jelenlegi gyárosok végeznék, akikről a koncesszionális társaság megvásárolná az egész ipari- és borszesz, valamint cukkatermelést. A csoport 2 milliárd lej előleget folyósítana a monopol beindításához szükséges szeszmenyiség megvá-

Milliárdos károkat okoztak a nemzetközi pénzpiacra az utóbbi két hónap tőzsdeveszteségei

A Kreuger-részvények árhanyatlása 40 százalékos, a Vagon-Litsé 45 százalékos

London, szeptember 9. Az utóbbi két hónap értéktőzsdei veszteségei milliárdos károkat okoztak a nemzetközi pénzpiacra és a nemzeti vagyonokban. A Krüger értékek árhanyatlása London-

ban 40 százalékos. A Wagon-Lits Brüsszelben 45 százalékkal esett vissza. Párizsban a Banque de France-részvények 1000 frankot vesztek értékükből.

Newyorkban a német dollárkölesönök 70.2, Amszterdamban 67.5 százalékra estek. A Young-kölcsön a külföldi tőzsdéken hasonló arányban esett vissza.

Olaszország a fegyverkezés azonnali beszüntetésére szólította fel az összes népeket a Népszövetség ülésén

Grandi kijelentette, hogy Olaszország minden garancia nélkül és a biztonság kérdésének felvetése nélkül hajlandó leszerelni

Genf, szeptember 9. A Népszövetség délutáni ülésén, a népszövetségi jelentés vitájával kapcsolatosan, szenzációs esemény történt. Grandi olasz külügyi államtitkár azt a bejelentést tette, hogy amennyiben a többi hatalmak hozzájárulnak ehhez,

Olaszország hajlandó minden előzetes garancia nélkül végrehajtani a teljes leszerelést,

sőt hajlandó ezt anélkül megtenni, hogy a biztonság kérdését egyáltalán felvetné.

A nagy konsternációt keltő, szenzációs kijelentéssel Grandi fejtegetései még nem

érték véget. Grandi beszédét azzal a felszólítással fejezte be,

hogy az összes hatalmak már most tegyenek deklarációt arra nézve, hogy minden további fegyverkezést beszüntetnek.

A szenzációs hatású bejelentés láthatólag mély benyomást keltett a Népszövetség delegátusainak sorában. Egyedül, mint rendesen, a francia delegátusok körében keltett nagy lehangoltságot Grandi kijelentése, illetőleg felhívása. A francia delegátusok Grandi kijelentése, illetőleg felszólítása mögött az amerikai, illetőleg angol diplomácia befolyá-

sát látják, mely Olaszországon keresztül akarja megtörni Franciaország katonai uralmát és kontingentálni privilégiumait.

Grandi javaslata körül a vita még nem alakult ki. Mindenesetre még szenzációs visszhangja lehet a Grandi-féle javaslataknak a vita további során.

Népszövetségi körökben már maga az a tény is konsternációt kelt, hogy az azonnali radikális leszerelésre éppen Grandi tett javaslatot, a fasiszta Olaszország külügyminisztere, melynek vezetői néhány évvel ezelőtt is imperialista kardcsörtetésből voltak hangosak. Ennek ellenére Grandi deklarációjának jelentőségét lehetetlen letagadni.

Hollandiában két és félmillió ember írta alá a leszerelést óhajtók listáját

A Népszövetség elé terjesztették a kínai árvizsújtotta lakosság felszegélyezésére irányuló angol felhívást

Az államok csatlakoztak a felhíváshoz. Grandi a népek szolidaritásának szükségességét hangoztatta. Briand Curtiussal tárgyalt Genfben

Genf, szeptember 9. A népszövetségi közgyűlés mai ülésén megválasztották a közgyűlés hat alelnökét. Ezután megvitatották azt a javaslatot, hogy kérjék-e Mexikót a Népszövetségbe való belépésre. Az erre vonatkozó határozati javaslatot egy hangulag elfogadták s Mexikó megkapta a Népszövetségbe történő meghívást. Lord Robert Cecil előterjesztette Anglia javaslatát a kínai árvízkatasztrófa által sújtott nyomorgó lakosság felszegélyezése iránt. Felhívást intézett az összes nemzetekhez, világszegélyakció érdekében. A felszólalók együttérzésüket juttatták kifejezésre Kína iránt s csatlakoztak az angol javaslatához. Kína delegátusa köszönetet mondott a közgyűlésben helyet foglaló nemzeteknek segítségi készségükért.

Az évi jelentés általános vitájában Grandi a népek szolidaritásának szükségességét hangoztatta, mert ez fogja lehetővé tenni a leszerelési világkonferencia

sikerességét. Van Brokland holland külügyminiszter hasonló értelemben nyilatkozott. Ismertette, hogy a holland napisajtó heteken át felhívásokat közölt a leszerelést óhajtók aláírásának megszerzéséért s a propaganda Hollandiában két és fél millió aláírást az összlakosság felének lelkes hozzájárulását eredményezte. Románia, India, Japán, csütörtökön Németország, Anglia, Spanyolország és Perzsia fődelegátusai fognak felszólalni az évi jelentés vitájában. Franciáország képviselőiben Briand felszólalására előreláthatólag pénteken kerül sor.

Budapest, szeptember 9. Lehetségesnek tartják, hogy a népszövetségi szakértői ankétát a szeptemberi ülészek ideje alatt megtartják Magyarországon. A bizottság valószínűleg előbb Ausztria pénzügyeit vizsgálja meg s azután kerül sor a magyarországi látogatásra. Genf, szeptember 9. Ma este Briand fel-

kereste Curtiust szállóbeli lakásán s vele háromnegyed órán át tárgyalt a népszövetségi ülészek napirendjére kitűzött kérdésekről.

MEGJELENT!

TOLSZTOJ

A 20. SZÁZAD MÉRLEGÉN

doktori tanulmány a liegei egyetem filozófiai fakultásán
Írta: Dr. Stern Ignác

Ára 20 lej

postán küldve 31 lej, mely összes bélyegben is beküldhető. Megrendelhető a szerróné. Cluj, Str. Albinei 29 és az Uj Kelet könyvcsatlósijában

Esőernyőt

legoosobban a készítőnél vehet. Szükségletét most szerezz be. Javitásokat és behuzásokat elvállalunk.

TRANSILVANIA. ERNYŐÁRUHÁZ

CLUJ, REG. FERDINAND 17.

September 10.
50 százalékkal
vasaló kitérő
kánál
Central épület
fog a zsidó-arab
ne — mondotta
népszövetségi ta-
mandátumbizottság
menyének ad kife-
arabok közötti vi-
apcsolatos kísérle-
azni.
tért a mandátum.
rjegyzéseinek is-
bizottság üdvözl-
nak azt a szándé-
testületet (Legis-
ten Palesztinában.
gy a mandatárius
időn belül ujja-
óságokat s minél
zatosít számára.
kijelentése szerint
ilencmillió fontot
A bizottság kéri,
precizirozza: mire
mert az eddigi je-
gol kormány csu-
kiadásokat fede-
gári közigazgatást
ást illetően a bi-
n van, hogy állan-
élküli statisztikák
dőről-időre a be-
ett munkások szá-
ések — mondotta
hiszter — vélemé-
rulkun különösebb
alappján a népszö-
látumbizottság je-
vonatkozó részét
vette.
detmény
Thora im Derech
jesivában több
vendékek felvéte-
ki.
14—16 éves if-
lésben részesültek
mekei, továbbá az
lkalmasak.
csatolandók:
vi kivonat.
ny arról, hogy az
pari pályára alkal-
ai végzettségről.
lévén, felvételnél
kek jönnek tekin-
gényvebbsorsu szü-
esetben csatolandó
ny, melyet az ille-
ket legkésőbb szept-
ujítani alábbi cím-
ára viszont október
os Jesiva. Icoldul-
agy Erdélyi Zsidó
Paris 36.
ra im Derech Erec
ület Elnöksége
nyahozatot irt.
nn Erika, Thomas
íronak a leánya.
zatot irt. Az uj szin-
lsó művét a német
részrel fogadták és
ere számítanak.
ZLET LELKE:
UJ KELETBEN
o Cluj

ÁBRAHAM GYERMEKEI

(11) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

Mózes hallgatott és rácsalta a bajsztát.

Beteg vagy talán? — kérdezte Zelig tovább. Elviszlek egy ismerős orvoshoz. Nem fog sokba kerülni.

Este Zelig elkísérte sógorát az East Broadwaybe egy orvoshoz. Az orvos behívta rendelőjébe, nagy szemüvegein keresztül hosszú ideig mustrálgatta azután kérdéseket intézett hozzá. Olyan kérdéseket, ami miatt Mózes szégyenkezett. Azután azt mondta neki, hogy tegye le ruháit, mértéket vett róla, a mérlegre állította, tüket szurt a testébe és vért vett belőle. Végül bekísérte a fürdőszobába és itt hideg vizet öntött a fejére. Azután tíz dollárt fizetett és azt mondta Mózesnek, hogy jöjjön néhány nap múlva megint.

A galambtól azonban Mózes nem tudott szabadulni. Hogy is szabadulhatott volna el, hiszen ott ült állandóan a nyakában. Ha együtt van az odesszai asszonnyal, akkor csendben ül és csak bámul rá némán. De alig hogy egyedül van a munkánál a mérszárszékben, már is beszél hozzá és ő válaszol neki, mintha Channe ülné, kendőjébe burkolva a számlon, a mérszárszék egyik sarkában. Mózes kibeszélgeti magát vele.

„Tudom, hogy nem vagy az oka” — monotta Channe a sarokból. Mit tehetél, te szerencsétlen? Vártál rém, sokáig vártál, de mi el voltunk tőled szakítva. De te is ember vagy, élni akarsz és otthonra van szükséged. Miért is töltenéd miattunk napjaidat nyomorban és egyedülélésben? Ha isten haragja reánk szakadt, miért legyen a te életed is tönkretéve?”

S ahogy Mózes eképen hallotta beszélni a galambot Channe kendőjébe burkolva, a sarokból, a szíve összeszorult és a toroka olyan szűk lett, hogy kedve lett volna megragadnia a bárdot, amivel a húst kiméri és zerette volna ezt a szerszámot saját nyakába süllyeszteni. Ó bárcsak ezt megtethetné!

Néha egészen elfelejti, hogy más asszonyt vett feleségül, hogy övétől elidegenedett, hogy már nem is tartozik közéjük. Ilyenkor Channe, aki a sarokban ül kendőjébe burkolózva, kikérdezi, mi újság otthon.

„Mit csinál a kicsi Note Leib? Jár a chéderbe? Ki vigyáz rá? Sokat vesződsz, biztos, vele... Mit csinál Szure Rifke, a leányka? Közben megnőtt, ugy-e? Van rendes szombati ruháskája?... Hogy élsz? Miből szerzed a mindennapi kenyeret? Két esztendő óta egy árva garast nem küldtem haza. Ki hitelez nektek? Életed — biztos — csupa szenvedés. A szegény miatt nem mersz emberek szemé közé nézni — férjed mágára hagyott gyerkeiddel, nem akar tudni, nem akar halani felőled.”

„Dehogy, dehogy! Hiszen meghaltak odaát, már nem élnek” — sikoltott fel benne és szerette volna a galambot, a mely benne ült, megfojtani. „Tehetek én róla, hogy meghalt? Oka vagyok én annak, hogy a világra rászakadt egy epidémia?”

Am hiába szerette volna elképzelni, hogy Channe és gyermekei meghaltak. Fantáziájában meg akarta jeleníteni halála körülményeit és a helyet, ahol eltemették, de ez nem sikerült neki. Ellenkezőleg. Amióta az odesszai nőt feleségül vette, úgy látta maga előtt feleségét és gyermekeit, mint ahogy őket négy évvel ezelőtt elhagyta. Nem használtak a jelentések, amelyeket Lengyelországról közöltek a lapok, nem használtak földijeinek elbeszélései, amelyek szerint Wolitschban kö kövön nem maradt. Mózes úgy látta otthonát, mint ahogy elhagyta. Az alacsony szobáskában Slojme, a halász ül családával.

Channe kendőbe van burkolva, a fiu

Ügyvédi határidő napló 1932
Lepage-nál Kvár
NYOMBAN rendelve 400 lei, később 480 lei utánvétellel, vagy előfizetve franko.

rongyokban futkos az uccán, senki nem törődik vele, senki meg nem veri, ha nem akar a chéderbe menni, a kislánya beteg, senki nem akar kölcsönözni Channe-nak; mind azt mondják, Chlop Mózes elhagyta, őt más asszonyt vett feleségül Amerikában és őt elfelejtette. Nem jön több levél tőle és nem jön egy garasnyi pénz sem.

„Hiszen igaz!” — sikoltott fel benne. — „Hát nem házasodtam össze egy másikkal?... Hát micsoda apa vagyok én? Közönséges gyilkos vagyok!”

Egy délután, amikor lelkiismerete már nagyon is gyötörte, Mózes ledobta magáról munkakötényét, bezárta a mérszárszékét és elment Sárához.

Esküvéje óta nem látta sem a szabót, sem a feleségét. Félt találkozni velük. És különösképpen szégyelt Sárának a szemébe nézni, mert meg volt győződve róla, hogy Sára csak egy pillantást kell vessen rá, hogy mindent kitaláljon.

„Jöjjön, aminek jönnie kell!” — mondta magában és ment a földalatti villamos legközelebbi megállójához, hogy Bronxvillébe utazzon, ahol Gedalje lakott.

Amikor azonban a kocsiban ült, habizni kezdett és amikor ki kellett volna szállani, benmaradt és a legközelebbi állomásig utazott.

Mózes sokáig határozatlanul kószált a mellékútcákban. Szíve erősen dobogott az érzések harcában. A Channe és a gyermekei iránt való részvét tépte a szívet az egyik oldalról, a másik oldalon azonban izzó szenvedélye gyötörte.

„Tehetek róla, hogy meghalt? Hát kívántam a halálát!” — a régi érvék megint feltolultak és Mózes megfordult azzal, hogy hazautazzon. Azonban a kifogás üres szavakból állott és Mózes most már mindent tisztán megérezett. Látta Channét és a gyermekeket, amint őket elhagyta: reá vártak.

Mégis oda fogok menni és meg fogom kérdezni, vajon tud-e valami újságot a régi hazából?”

Mózes most már megint Gedalje lakása felé tartott.

A ház kapuja előtt megállott. „Hát tehetek róla, hogy leveleim nem értek el hozzá? Hát én vagyok az oka?”

Határozatlanul kószált még egy kis ideig a mellékútcákban. Megint látta az odesszai nőt, dus testét maga előtt, érezte meleg keblét és erőteljes karjait. De odaát — ott a kicsi Note Leib minden felügyelet nélkül, meztlenül, rongyos ruhákban futkos a kut körül. Az emberek arra járnak és rámutatnak a fiura.

„Chlop Mózes itthagya ezt a kölyköt. Ó Amerikában él, egy másik asszonyt vett feleségül, a fia pedig az uccán csavarg.”

„Ezt nem fogjátok megérni!” — sikoltott Chlop Mózes. Gyorsan előresietett. Egy pillanatra megtorpant, azután belépett földijéhez, Gedaljehez.

Gedalje nem volt otthon. Sára ott állott a kályha mellett, gözfelhőbe burkolva. A gözből gyermeksírás tört elő. Egy ideig Sára meg sem ismerte a fazék párájától a látogatót.

„Nézzétek csak ki van itt! Hová tűntél el ilyen hosszú időre?”

„New-Yerseiben voltam, ott dolgoztam.”

„New-Yerseiben? Hiszen úgy volt, hogy Bosztonba mégy egy társaddal.”

„Ebből nem lett semmi. Inkább állásba mentem, New-Yerseibe.”

„Hallottál valamit Channéről?”

„Igen, végre kaptam hírt róla.”

„Hogy megy sora?” — és Sára kilépett gyorsan a gőzfelhőből.

„Egészen jól van.”

Mózes elfogódottan felnézett.

„És a gyermekek?”

„Minden allright!”

Mózes megint félre nézett.

„Hála Istennek, akkor neked csak gratulálni lehet.”

Mózes ezek a szavak szíven találták. Mintha beleszurkalt volna.

„Sok szerencsét kívánok! Mazlto! Gedalje nagyon fog örülni. Nyugtalanok voltunk miattad!”

„Miért voltatok nyugtalanok?” — kérdezte Mózes és szíve erősen dobogott.

„Istenem, egy asszony, apró gyermekekkel, akiről nem hallottunk és akiről azt

hittük, hogy egészen eltűnt a földről!”

Mózes hallgatott.

„Mikor hozod ide?”

„Majd idehozom őket” — mondotta Mózes és félrenézett.

„Micsoda öröm lesz ebből! Egy ilyen háboru után megint együtt lesztek. Isten segítsen Mózes, már csak gyermekeid miatt is!”

Mózes megint tört érzett a szívében, pulzusa erősen vert, mialatt maga elé mormogta:

„Mások fognak örülni, de én... hát apa vagyok én? Micsoda apa vagyok én?”

De aztán elkergette ezeket a gondolatokat és tovább hazudott. Most már nem az odesszai fiatal özvegy hóféhér teste tagadtatta meg vele a húsát és vérért — a Sára előtti szégyen hozta nyelvére a hazugságokat.

„Mit fogsz csinálni, hogy idehozad őket? Közben tönkremehetnek!”

„Megteszek mindent, amit tehetek” — felelte Mózes.

Az ajtó nyílt és Gedalje belépett.

„Ki van itt?” — kiáltotta, mikor Mózes ott látta Sára mellett az asztalnál.

A kormány mégis engedélyezte a tanítók kongresszusának megtartását

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9.

(Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretesebb azok a botrányok, amelyek a nemrégiben összehívott tanítókongresszus megtartásával kapcsolatban pattantak ki. A kormány nem akarta engedélyezni a tanítók kongresszusát, amelyen ezek Jorga miniszterelnöknek, mint közoktatásügyi miniszternek a tanítókra vonatkozó ismert rendeletei ellen akartak tiltakozni. A kormány a kongresszust befiltotta, ami érthető felzudulásra adott okot a népes romániai tanítóosztályban. Ugylátszik, a kormány most mégis belátta, hogy a falusi lakosság szellemi vezéreinek ilyen módon

való vexálása nem lehet hasznos és a tanítókkal folytatott több napos tanácskozás után végül is engedélyezte a kongresszusnak szeptember 25. és 26-án való megtartását.

A közoktatásügyi minisztérium egyéb ként rendeletet küldött szét a tanügyi hatóságoknak, amelyben leszögezi, hogy az idén nem emelik fel az iskolai illetményeket és sa gazdasági helyzetre való tekintettel változatlanul tovább is érvényben maradnak a múlt évi tandíjak. A rendelet általános megnyugvást kelt, mert a tandíjak felemelésével járó megterheléseket nehezen bírták volna a szülők.

Konjunkturája van a kovakő-denuciálásnak Nagyváradon

Ura beugrattak két kereskedőt a kovakővel

Oradea-Nagyvárad, szeptember 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerbia Nagyváradon megismétlődött a kovakő botrány, melyhez hasonló néhány héttel ezelőtt Máramarost tartotta izgalomban.

Ez a kovakőbotrány éppen olyan denuciálás és beugratás, mint ahogy az volt a Ganz Pepi letartóztatására vezető kovakőmanipuláció. Ezalkalommal Von Ignác és Breuer Sándor nagyváradi kereskedők estek két lelkiismeretlen kovakődenuciáns áldozatává. Vonhoz a napokban egy Vass István nevű külvárosi kocsmáros azzal a kérelmessel fordult, hogy vegyen számára kovakőveket. Von visszautasította az ajánlatot azzal, hogy nem foglalkozik ilyen üzletekkel. Egy alkalommal, amikor

Von Vass vendéglőjében tartózkodott, a vendéglős megismételte ajánlatát. Ekkor egy Palmer nevű fiatalember is jelen volt, akit Vass, mint a kovakővek vevőjét mutatott be.

Von végül is rászánta magát arra, hogy kovakőveket szállítson, miután a fiatalember bőséges hasznot ígért a kovakővekért. Von Breuerral egyetértve nagyobb kovakőmenyiséget szerzett be, amit el akart szállítani Vasshoz. Vass és Palmer ekkor már leértécselték a rendőrséget az eseményekről és rövidesen úgy Vont, mint Breuert letartóztatta a rendőrség. A két denuciáns természetesen a jól végzett munkáért a Monopol igazgatósága részéről busás jutalomban részesül.

A porosz királyi ház cáfolja a német extrónörökös zsidóbarát kijelentéseit

A kámpóskeresztesek pressziójára vonták vissza az extrónörökös interjúját

Berlin, szeptember 9. Tegnap szombati napközben közölték azt a beszélgetést, amelyet Vilmos német extrónörökös folytatott Mondseeben a Neues Wiener Journal egyik munkatársával. A beszélgetés során a német extrónörökös szimpatikusan nyilatkozott egy zsidó kisleány szellemi kvalitásairól, általában elismert bizonyos zsidó érdemeket a gazdasági és szellemi tevékenység terén — tehát mindenképpen „liberális” nyilatkozatot adott a bécsi újságíróknak. A lap komolyságát ismerve, nem vontuk kétségbe az interjú autentikus voltát, csupán azon kételyünknek adtuk kifejezést, vajjon az extrónörökös hasonló kijelentéseket tényleges trónörökös korában is megtehet volna? A kérdésre sok kal hamarabb megjött a válasz, semmint, hogy azt hittük volna. A legújabb német lapok arról értesítenek, hogy ilyen liberális szellemű nyilatkozat a volt német császár fiának még akkor sincs engedélyezve, ha történetesen extrónörökös. A legújabb Hitler-lapok a következő hivatalos kommunikéké közlik:

„A porosz királyi ház kijelenti, hogy az az interjú, amely egy bécsi lapban látott

napvilágot s amelyet a trónörökösnek tulajdonítanak, nem történt meg. A trónörökös csupán sétálni ment két bécsi nővel, akik közül az egyik egy osztrák újságíró, a más a háboruból ismerőse volt. Seta közben fesztelenül elbeszélgettek és többek között a német és osztrák zsidóság kérdését is érintették. Azok a közelebbi adatok, amelyeket a bécsi lap a trónörökös által a kérdéssel kapcsolatban tett kijelentésekről közöl, nagyrészt lényeges ferdtéseket tartalmaznak.”

Eddig szól a cáfolat, amely nyilvánvalóan a német szélsőjobboldali körök pressziójára íródott meg és látott napvilágot.

TŐZSDE

Kolozsvár, Francia frank 6.60, font sterling 816, dollár 168³/₄, belga frank 23.46, lira 8.81, svájci frank 32.80, cseh korona 4.99¹/₂, shilling 23.69, holland forint 67.85.

Műfestés, vegytisztításban, úgy kivitel mint olcsóságban **CZINK** cég vezet!!

HIC

Az UJ KELET az
bánsági zsidó
Főszerkesztő:
Felelős szerkesztő:
Bukaresti
Hátszink Ernő,
Cikkeink utánnya
megjelölésével

Akiknek m...
sit

A közgazdasági megteremtette, a sűrű emberek tipikusnak amia a jövedelmükből tásul közöljük, hnak a lerongyolt akik ügyes beoszt tenni a havi fizetési mellékjót fizetésen kívül takarítani. Főleg nagy iparvállalat ilyen fizetéseket

Az újjonnan a zetekői Fizetési szintén ilyen jöve a bank tudvalevő sek beinkasszáls és a bajbajutott alakult és alapító ország jegybank rülmények között hogy a bank elnö ezer lej évi fizet elnöknek szintén zetése van s ne zérigazgató sem, nyolcvanezer lej mint meg lehet is, akinek havon negyven ezer lej hogy ezeknek a jónak a dolguk is

Szerettek...
SZ

(Ein Burscheil

Ufa nagyoperett! Vben: WILLI FORST BRAUSEWETTER. törtöktő vasárnap

bert találnának csöbban elvégezők állattak.

A tönkrement vannak olyan nyek méltán irig

A Siemens-kójának az évi fiz millió lej. A H vezérigazgatója százezer lej fizet pöntáránál és Inak-Keszern v Az I. G. Farben ségekkel küzd, azonban évi tíze van. Az acéltör többet kap évet A Deutsche Bagnán minden millió lejjel hon a Krupp-vállalat kétszáznyolcvan érní, valóságga Német Birodaln kapja havonként lejt és a német igazgatója azon kást élvez, havi teti meg a tevét

Igen nagy az met nagyvállala gi tagjaiknak igazgatósági ta igen csinálnak leget aláírják.

Két olyan v múlt évben ezet száznolcvaneze igen sok fizet ezer márkáig te

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Akiknek ma sincs okuk sirni...

A közgazdasági világválság nemcsak megteremtette, hanem gyarapította a sűrű emberek típusát, akik joggal panaszkodnak amiatt, hogy nem tudnak a jövedelmükből megélni. Megnyugtatóan közöljük, hogy még mindig vannak a lerongyolt Európában is olyanok, akik ügyes beosztással félre is tudnak tenni a havi fizetésükből és azokat a legális mellékjövedelmeket, amelyet a fizetésen kívül élveznek, meg tudják takarítani. Főleg a nagy bankok és a nagy iparvállalatok vezetői azok, akik ilyen fizetéseket élveznek.

Az újjonnan alapított bázei Nemzetközi Fizetési Bank igazgatói például szintén ilyen jövedelmeket élveznek. Ez a bank tudvaleg a jövételi fizetések beinkasszáására és szétosztására és a bajbajutott valuták támogatására alakult és alapításában mind európai ország jegybankja részt vett. Ilyen körülmények között egy kissé érthetetlen, hogy a bank elnöke évi ötmillió húszezer lej évi fizetést élvez, hogy az al-elnöknek szintén négy millió lej évi fizetése van s nem panaszkodhat a vezérigazgató sem, aki havonta kétszáznyolcvanezer lej fizetést vesz fel, valamint meg lehet elégedve a helyzetével is, akinek havonta majdnem kétszáznegyven ezer lej a fizetése. Tekintve, hogy ezeknek a jöftizetett alkalmasságok a dolguk is kevés, nagyon sok em-

Szereltek... szeretsz... szerel...

(Ein Burscheille aus Heidelberg)

Ufa nagyoperett! Világszláger! A főszerkesztő: **WILLI FORST, BÉTTY BIRD és HANS BRAUSEWETTER.** Helyárak 10 és 20 lej. Csütörtök vasárnapig a Szinkör Mozgóból

bert találnának Európában, akik először elvégeznék azt a munkát, amit ők vállaltak.

A tönkrement Németországban is vannak olyan mammutfizetések, amelyek méltán irigységet kelthetnek.

A Siemens-konzern vezérigazgatójának az évi fizetése több, mint húszmillió lej. A Hamburg—Amerika Lőve vezérigazgatója havonta egymillió négy százezer lej fizetést vesz fel a vállalat pénztáránál és nem sokkal kevesebb az Inak-konzern vezérigazgatójának sém. Az I. G. Farbenindustrie fizetési nehézségekkel küzd, a vezérigazgatójának azonban évi tizennégy millió lej fizetése van. Az acéltröszt vezérigazgatója is többet kap évenként tízmillió lejnél. A Deutsche Bank végrehajtóbizottságának minden egyes tagját évi nyolcmillió lejjel honorálják. Ezzel szemben a Krupp-vállalat igazgatója, aki havi kétszáznyolcvanezer lejjel kénytelen beérni, valóságos kuliszámba megy. A Német Birodalmi Bank elnöke is megkapja hazonként a maga négyszázezer lejt és a német birodalmi vasút vezérigazgatója azonkívül, hogy szabad lakást élvez, havi kétszáz ezer lejjel fizeti meg a tevékenységét.

Igen nagy az az összeg, amit a német nagyvállalatok és bankok igazgatósági tagjaiknak kifizetnek, noha ezek az igazgatósági tagok tudvaleg nem igen csinálnak mást, mint hogy a mérleget aláírják.

Két olyan vállalat van, amelyek a múlt évben ezért a tevékenységért hatszáznyolcvanezer márkát fizetett ki és igen sok fizetett 120 ezer márkától 480 ezer márkáig terjedő összeget. A német

Buzăuban lezuhant egy katonai repülőgép és a főhadnagy-pilóta szörnyethalt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap a buzăui repülőtéren, amelynek áldozata egy Gheorghiu nevű fiatal jasi repülőhadnagy. Gheorghiu tegnap délután egyedül felszállt egy Potez-típusú repülőgépen és a levegőben különböző mutatóványokat

végzett. A motor mintegy 500 méter magasságban hirtelen kihagyott és a gép nagy sebességgel lezuhant és mélyen a földbe furódott. A repülőfőhadnagyot kórházba kárták szállítani, de utközben kiszervezett.

munkanélküliek joggal hivatkozhatnak arra, hogy ha munka nélkül ilyen jövedelmekhez lehet jutni Németországban, akkor nem lehet méltányos hogy a munkanélküli munkások segélyét akarják leszállítani.

— Meghalt egy amerikai milliomos, aki pályadijat tüzött ki annak eldöntésére, hogy miként lehetne egy milliárd lejt a legjobban felhasználni. Londonból jelentik: Londonban 71 éves korában meghalt egy Smith Herald nevű amerikai milliomos. Schmidt két év előtt kétszáz ezer lejes pályadijat tüzött ki arra, hogy miként lehetne egy milliárd lejnek megfelelő összeget az emberiség érdekében a legjobban felhasználni. A díjat a pszichológia egyik tanára nyerte meg, aki azt ajánlta, hogy a milliárd lejt fordítsák egy olyan intézet alapítására, amely a bűnösök elmeállapotát vizsgálja. Most nagy érdeklődéssel várják, hogy Schmidt, akinek rengeteg vagyona volt, hagyott-e végrendeletben egy milliárdot ilyen intézet alapítására, vagy csak elméletileg érdeklődött aziránt, hogy miképp lehetne ennyi pénzt az emberiség érdekében felhasználni.

— Elhalasztották a szovjet kémkedési per fellebbezési tárgyalását. Bukarestből jelentik: A bukaresti Consiliul de Revizie-nak ma kellett volna tárgyalnia az emlékeztetés tavalyi szovjet kémkedési per elítélteinek fellebbezését. A mai fellebbezési tárgyalást két héttel elhaasztották, mivel a védők újabb bizonyítékok beszerzésére kérték haladékot. Egyébként a per érdekessége, hogy Cumoan és Teodorescu vádlottak, akik 2, illetve 1 évre voltak elítélve, visszavonták fellebbezésüket.

— Cáfolják a közegészségügyi miniszter lemondásáról szóló híreket. Bukarestből jelentik: A munkaügyi minisztérium hivatalos cáfolatot adott ki Cantacuzino professzor munkaügyi miniszternek az utóbbi időben erősen korpoltált lemondási szándékával szemben. A cáfolat megemlíti, hogy a miniszter jelenleg a franciaországi Roskop laboratóriumban folytat biológiai kutatásokat és szó sem volt arról, hogy a miniszter lemondjon.

TECHNIK. Vászonskötésben 140 lej. Spengler: Der Untergang des Abendlandes. Két kötet köve 1440 lej. Szállítja Lepage Kvár.

— Eltemették Izabella főhercegnőt. Budapestről jelentik: Izabella főhercegnő szponyt spanyol etikett szerinti gyászom-pával délelőtt eltemették. Megjelent a temetésen Horthy kormányzó s a kormány Károlyi Gyula miniszterelnökkel az élén, továbbá a diplomáciai kar Nemes Antal püspök, a Mátyás-templom plébánosa, a templom bejárájánál fogadta az előkelőségeket. Az ünnepi gyászistentiszteletet Serédy Jusztinián esztergomi hercegprímás celebrálta nagy papi segédlettel. A bi borosérsek a mise végzetével beszentelte a kopsorsót. Ezután levitték a kopsorsót a kriptába, ahol a főhercegi család tagjainak jelenlétében Mészáros János érseki helynök újra beszentelte.

KÜLDJE EL GYERMEKÉT Lepagehoz iskolaszereket vásárolni. Ingyen kap betétkönyvet, tanrendet, tankönyvjegyzéket, vásárlásnál ajándékokat.

— A Daily Mail támadja a német birodalmi bankot a szovjetorosz váltók leszámítolásáért. Londonból jelentik: A Daily Mail támadja a német Birodalmi Bankot oroszországi váltók leszámítolásáért. A lap hangoztatja, hogy Németország külföldi hitelezői az ország siralmas pénzügyi helyzetére való tekintettel egyeztek bele a moratóriumba és a rövidlejáratu kölcsönök felmondásának visszavonásába, tehát igen különös, hogy a szovjet felkötött üzletek finanszírozására 150 millió márká erejéig a Birodalmi Bank vállalja merre a szovjet-váltók rediszkontját.

— A GYOMORFÁJÁS, gyomoronyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes Ferenc József keserűviz használata által sok esetben elmulik. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferenc József vizről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Készül a béke. Londonból jelentik: Az Egyesült Államok tengerészete számára megrendeltek egy nagy és egy kis cirkáló, hét tengeralattjárót, egy torpedórombolót és két repülőgép-anyahajót. Az építési költségek 130 millió dollárra rugnak.

— Német írók a kölcsönkönyvtárak ellen. Berlinből jelentik: A Lübeckben megtartott északnémet írókongresszuson a német írók tiltakoztak az eller a Dániából Németországba is áthonosított rendszer ellen, hogy a kölcsönkönyvtárak az íróknak külön díjat fizessenek műveik után olyan mértékben, ahogy ezeket a műveket a közönség a könyvtárakból igénybe veszi. Az írók azt követelik, hogy ötven esztendeig egyetlen irodalmi művet se lehessen kölcsönkönyvtárak révén forgalomba hozni, mert a könyvkölcsönzési rendszer erősen csökkenti a művek megvásárlását.

— Páncélinget kapnak az amerikai rendőrök. Newyorkból jelentik: A newyorki rendőrséget a legközelebbi napokban páncélingekkel szerelik fel. A szolgálatba lépő rendőrök acéllemezekből álló inget kapnak, amelyet semminemű revolvergolyó nem tud átütni. Newyork állam kormányzója, új hadjáratot hirdet a banditizmus ellen és felszólította valamennyi amerikai államot, hogy közös erővel szabadítsák meg az Egyesült Államokat attól a rémuralomtól, amely mindjobban elviselhetetlenebbé teszi a békés lakosság életét.

— Aranyeres csomók biztos gyógyszerre a Haemoran kup és kenőcs. Olesón kapható a gyógytárakban.

— L. Rudolf von Laben, a berlini opera új balletmestere, az eddigi ballet helyett, már ott is a klasszikus táncművészetnek nyitotta meg útját. Labannak Kolozsvárt is van egy volt növendéke, Pap Vera okleveles ritmikus torna- és táncitanárnő, aki egyedül képviseli városunkban ezt az irányt és bizunk benne, hogy nemsokára nálunk is a klasszikus tánc fog vezetni.

NAPROL-NAPRA

A nemzetközi turista-kongresszus tegnap megkezdte ülését Budapesten a Testnevelés Házában. Ma a nemzetközi légforgalmi értekezlet nyit meg a parlament delegációs termében.

Albrecht főherceg felesége, Lelbach Irén Szabadkán tartózkodik. Ezzei akarta elkerülni a kellemetlen helyzetet, hogy nem jelenhetett volna meg férje oldalán Izabella főhercegnő tiszteletén, aki leghevesebb ellenzője volt fia házasságának. A Habsburg-család nem is ismerte el tagjának Lelbach Irént.

Montrealban a rendőrség betiltott egy napig tartott távgyalogló versenyt, mert az a gyanu merült fel, hogy a kielégítő teljesítményt a versenyzők mérgek és izgatószerke segítségével érték el.

Alfonz spanyol exkirály tegnap a budapesti francia és a csehszlovák követéseken tett látogatást, majd fogadta Arlotta budapesti olasz követet. Az exkirály Izabella főhercegnővel délelőtti temetése után elutazik Bécsbe.

Tokióval egyesíteni készülnek S5 külváros. Ezáltal a japán főváros a világ legnagyobb harmadik városa lesz, több mint ötmillió lakossal.

Pénteken amerikai-osztrák válogatott női törvívó mérkőzés lesz az osztrák fővárosban.

Verdun környékén a Meuse jobbra komoly áradásokkal fenyeget. A Marne több helyütt már ki is lépett medréből s elárasztotta árterületét.

— Ujra megkezdtek a csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés kötésére irányuló tárgyalásokat. Budapestről jelentik: A csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződés kötésére irányuló tárgyalásokat tegnap Budapesten újra felvették. Ma folytatják a tanácskozásokat. A delegáció vezetői Friedmann Gyula csehszlovák részről s Nickl Alfréd magyar részről.

— Ma lejár Magyarországon a külföldi pénztartozások bejelentésére adott határidő. Budapestről jelentik: A külföldi pénztartozások bejelentésére adott határidő csütörtökön lejár. Ez időpontig a jegybank kérdőíveken be kell terjeszteni a tartozásokra vonatkozó adatokat. Vidékiek postán küldik a bejelentéseket a jegybankhoz.

— Hőmérsékletemelkedés várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint helyenként még esőre hajlamos időjárás várható az éjjeli lehülés csökkentésével és hőmérsékletemelkedéssel. A hőmérséklet Budapesten ma délelben 16 fok Celsius volt.

— Cáfolják a Schweizerischer Bankverein pénzügyi nehézségeiről szóló híreket. Londonból jelentik: Zürichből cáfolják a Schweizerischer Bankverein pénzügyi nehézségeiről terjesztett híreket. Éppigy alaptalan az a híresztelés is, hogy a napokban szüksége mutatkozott volna a zürichi tőzsde bezárásának.

LEPAPE kölcsönkönyvtárból németül olvashatja: Stefan Zweig: Die Heilung durch den Geist, Upton Sinclair: Die keiligsten Güter, Werfel: Kleine Verhältnisse, Remarque: Der Weg zurück. Kölsöndij minimális.

— Zarándokok autókatasztrófája. Bécsből jelentik: Borzalmas autószerencsétlenség történt a grac-máriazelli országúton. Egy társas autóbussz Leutschachból zarándokokat szállított Feldkirchenen át Máriazellbe. A napokon át tartó esőzések folytán az országot aszfaltja rendkívül sulyossá vált és az egyik autóbussz, amely főmve volt zarándokokkal, egy kanyarodónál felborult. A gépkocsi kétszer megrúgult a levegőben és lezuhant az utmenti mezőre, maga alá temetve utasait. Ért asszony nyomban zörnyet halt, a többi utas is sulyosan megsérült. Néhányan közülük a halállal, vívdának.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

MŰVÉSZI STILUSOS, MODERN TRANSILVANIA BUTORGYÁR CLUJ,
 STRADA MEMORANDULUI 1. SZ. ALATT AZ ÉMELETEN LEVŐ

MŰ-BUTOROK

Őszi nagy butor-kiállításából
 szerezhetők be eredeti és leltűnően olcsó guári árban

Komplett ebédlő-berendezések caucuzasi diógyökérrrel Lei 25.000
Komplett háló-berendezéscs exotia-fournccrral . . . Lei 26.000

tanítók

hasznos és a napos tanácsnagydélezte a szeptember 25. és 26.

isztérium egyéb szét a tanügyi leszögezi, hogy az iskolai illeté helyzetre való tovább is érmult évi tandíj megnyugvást elemelésével já-ezen birták vol-

kő-de-

nt tartózkodott. Ekiatalember is a kovakövek

agát arra, hogy miután a fiataligért a kovakö-egyetértve ná- get szerzett be, Vasshoz. Vass leírtesítették a veokról és rövi-Breuert letar- két denuncians gzett munkáért részéről busás

a a né-

az extrón-

ónörökösnek tu- meg. A trón- nt két bécsi nő- gy osztrák újsá- gerőse volt. Seta elgettek és töb- sztrák zsidóság azok a közelebbi í lap a trónörö- solatosan tett ki- yrészt lényeges

amely nyilván- jobboldali körök és látott napvi-

DE

ank 6.60, font 1/4, belga frank 32.80, cseh 3.69, holland fo-

vezet !!

KÖZGAZDASÁG

A Banca Nationala e heti helyzetjelentése

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. A Banca Nationala e heti jelentése szerint a Nemzeti Bank fedezeti stokkjja a mult hetivel szemben 60 millió lejjel kisebb és 10 milliárd 368 millió lejt tesz ki. Az angazsmánokkal szemben az arány 37.57 százalék.

A kereskedelmi tárca a mult hetivel szemben 111 millió lej emelkedést mutat és 11 milliárd 463 millió lejt tesz ki. A bankjegyforgalom 21 milliárd 161 millió lej, a mult hetinél harminc millió lejjel kisebb.

Harmincnyolcmilliárd lejre rugnak a Romániában kihitelezett mezőgazdasági kölcsönök

Az államilag kontrollált hitelintézeteknél 7.830.000.000 lej mezőgazdasági adósságot tartanak nyilván. Miért nem készült még hivatalos statisztika a romániai mezőgazdasági adósságokról?

Bucuresti-Bukarest, szeptember 9. A Curentul mai száma szenzációs érdekességi cikket közöl, amelyben az első kimutatást készíti el az országban kihitelezett mezőgazdasági hitelekéről. A mezőgazdasági adósságok megbénítják az egész ország gazdasági életét, a paraszt ság a mai viszonyok mellett nem fizetheti adósságait és ezzel a mezőgazdasági hitelekkel foglalkozó pénzintézetek nagytömegét bénította meg. Ilyenformán különös érdeklődésre tart számot ez a kimutatás, annál is inkább, mert Romániában még nem jelent meg hivatalos statisztika a mezőgazdasági adósságokról.

Néhány az állam által kontrollált mezőgazdasági pénzintézet adataiból közli a Curentul a következő számokat:

1. A Banca Nationala a Romaniéi 1930 szeptember 30-ig a Creditul Funciar Rural utján 502 millió 050 lejt; a községi mezőgazdasági bankok utján 428 millió 519 lejt, míg a jelzálog hitel intézetek utján 261.472.201 lejt, összesen tehát 1.192.041.395 lejt kölcsönzött ki a mezőgazdákknak.

2. A Creditul Funciar Rural 1930 július 1-ig a következő mezőgazdasági hiteleket folyósította: kötvénykölcsönöket 1.368.777.700 lejt, készpénzkölcsönöket (tőke és kamat) 1.119.826.944 lejt értékben, összesen 2.488.604.644 lejt.

3. A Creditul Funciar Rural mellett működő mezőgazdasági bankok 1930 július 1-ig 150.685.500 lejt hiteleztek a mezőgazdákknak.

4. A Banca Centrala Cooperativa mint a népbankokat finanszírozó pénzintézet 1930 április 1-től november 30-ig 402 millió 227.604 lejt mezőgazdasági kölcsönt folyósított. A többi, mezőgazdasági szövetkezet jelleggel bíró bankok, amelyek a Banca Centrala Cooperativeval vannak összekötöttesben, egy folyószámlán 2.761.273.357 lejt, egy másik folyószámlán 50.608.155 lejt mutatnak ki, amely a szövetkezeteknek a parasztságtól való követelése. A Banca Centrala Cooperativa egésze alatt működő intézetek így összesen nem kevesebb, mint 3 milliárd 999 millió 730.921 lejt mutatnak ki, amely hatalmas summát az utóbbi néhány évben a mezőgazdaság céljaira hiteleztek ki. Abszolút hitelesen

az államilag kontrollált bankok összesen 7 milliárd 830 millió lejt folyósítottak a mezőgazdaságnak.

Ez a hatalmas összeg nem kalkulálja be a magánbankokat, melyek a földművelésügyi minisztérium kalkulációi szerint eléri a 20 milliárd lejt, míg hozzávetőleges számítások szerint a paraszt-ság magánosoknak is cca 8-10 milliárd lejjel tartozik.

Ha összegezzük a mezőgazdasági adóságoknak csak részben hiteles statisztikáját,

36-38 milliárd lejre rug az az összeg, amely most földekre beruházva parlagon hever.

Ezzel a hatalmas összeggel bémult meg a román pénzforgalom és ez a 36-38 milliárdnyi kinnlevőség immobilizálja az ország mezőgazdasági hitelintézeteit. Ha ezt az összeget a Romániában megművelés alatt levő 12 millió hektár földre kalkuláljuk, megállapíthatjuk, hogy Romániában minden hektár földet átlag 3000-3200 lejt adósság terheli.

Hangsúlyoznunk kell, hogy a statisztika nem hiteles, de hivatalos kimutatás hiányában ez is elég mezőgazdaság szörnyű nyomorának jellemzésére. A kormány részéről pedig egyelőre csak ígéreteket kaptunk a mezőgazdasági hitelek rendezésére. Addig is a kihitelezett tőkék mellé a bankok évről-évre elkönnyelik a kamatot, mert ma a parasztság kamatot sem fizet. Nem is fizethet. A kölcsönöket 1000 lejes buzára vette fel, a buza ára pedig ma csak 200 lejt...

A CFR kifizeti öt éves tartozásait. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy egy 5 milliós rendkívüli hitelt nyit meg, amelyből fedeznék a CFR 1926-tól 1930-ig fennálló tartozásainak jelentős részét. Ezenkívül megszavaztak még 3 millió és 70.000 lejt a rozoga vasuti hidak reparálására.

Országos mezőgazdasági értekezletet hívtak össze. Bukarestből jelentik: Szeptember 15-re Jonescu Sisesti földművelésügyi miniszter országos gazdasági értekezletet hívott össze Bukarestbe, amelyre meghívást nyertek az összes agronómok, valamint a mezőgazdasági élet legszámottevőbb egyéniségei is. A kongresszuson a mezőgazdaság mai problémáit vitatják meg, különös tekintettel a buzaexport lehetőségére.

Szenzációsan olcsó könyvek

- Adler: Marx, a gondolkodó 25 Lei
- Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek 4 Lei
- Andersen: A muzikális malac 7 Lei
- Andrejev: A pince mélyén 48 Lei
- Balzac: A lidérc 20 Lei
- Barbusse: Jézus 65 Lei
- Bauer: A szocializmus utja 6 Lei
- Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai 20 Lei
- Bernstein: Mi a szocializmus 5 Lei
- Bernstein: Görlitzl pártprogram 12 Lei
- Bernstein: Lasalel Ferdinand és jelentősége 18 Lei
- Csehov: Kisértetes éjjel 40 Lei
- Csehov: Idegenkenyéren 40 Lei
- Csehov: A fekete barát 40 Lei
- Csehov: A koldus 40 Lei
- Farkas: Kisértetek 80 Lei
- Frensen: A z Anna Hollmann elstüljedése 15 Lei
- Gergely: Játsszik az ucca 25 Lei
- Hamsun: Őszi csillagok 15 Lei
- Jászai: Az agitáció 8 Lei
- Kassa: Mi az igazság 5 Lei
- Vanczák: Szakszervezeti demokrácia 5 Lei

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtökön: Szeretlek, szeretsz, szeret. Ein Burschen lied sus Heidelberg). Az Ufa új világprodukciónak páratlan sikerű nagyoperettje, hónapok óta fut Berlinben, Bécsben és Budapesten. A főszerepekben: Willy Forst és Betty Bird. A diákéletnek eddig legtökéletesebb filmje. Előadások 3, 5, 7, 9 órákor. Helyárak 10 és 20 lejt. A főszerepekben: Willy Forts, Betty Bird és Hans Brausewetter. Pénteken: Szeretlek, szeretsz, szeret. Szombaton: Szeretlek, szeretsz, szeret. Vasárnap: Szeretlek, szeretsz, szeret. Hétfőn közkiánatra: Rango. (Az őserdők utolérhetetlenül nagyszabásu hangos éposza). Helyárak 10 és 20 lejt

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órákor premier: A nagy filmek sorozatának egyik legértékesebb drámája: Asszonyors. Főszereplők: Mady Christians, Franz Lederer, Alfred Abel. Műsor előtt: Miki Maus. Pénteken 3, 5, 7, 9 órákor: Asszonyors. Pazar kiállítású szentimentális dráma. Főszereplők: Mady Christians, Franz Lederer, Alfred Abel. Szombaton 3, 5, 7, 9 órákor: Asszonyors. Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: Asszonyors.

RADIO MÜSOR

Csütörtök, szeptember 10. Bukarest. 6: Motzoi-zenekar; könnyű és román zene. 7:10: Motzoi-zenekar. 8:20: Grammfón. 9: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 9:45: Rosca I. dalestje. 10:15: A rádiózenekar Brahms II. szimfóniáját játssza. Budapest. 9:15: A 2. honvédszenekar hangversenye. 10:05: A rádió házikvartett jének hangversenye. 4: Ahol a tengeri só születik, előadás. 5: Körbe-körbe. A gazdasági élet harmóniája. Dr. Dános Árpád előadása. 5:30: Hengverseny. 6:40: Szabó Mária elbeszélése. 7:15: Angol nyelvoktatás. 7:45: Rác Béla és cigányzenekarának zenéje. 8:45: Kiss Ferenc előadestje. 9:30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 9:45: Balettészletek. 10:15: Időjárás. 11: Grammfónhangv. Bécs. 10: A Pauscher-zenekar tánczenéje. Belgrád. 6: Kávéházi zene. 10:50: Rádiózenekar. Berlin. 10:15: Szórakoztató zene. Kassa. 2:30: Rádiózenekar. 5: Grammfón. Lipcse. 8:30: Előadás Drezdáról. 10: Korunk zenéje. Milánó. 8:45: Wagner: Lohengrin című operájának közvetítése. Osló. 10:05: Kamarazene.

Pozsony. 6:40: Beza fuvolaművész Kronke régi stílusú szvitjét adja elő.

Péntek, szeptember 11.

Bukarest. 13: Grammfón. 13:30: Hírek, időjelzés. 18: Jazz. 19: Hírek. 19:10: Jazz. 20: Rádiógyetem. 20:20: Grammfón. 21: Karének. 21:40: Katonazene. — 22:45: Hírek. Budapest. 9:15: Hangv. 9:30: Hírek. — 12:05: Grammfónhangverseny. — 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2:45: Hírek. 4:45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Algirtól Gibraltárig, előadás. 5:30: Cigányzene. 6:30: Gyoriró tanfolyam. 7: Szalózenekar. 8: Felolvasás. 8:30: Zenekari hangverseny. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene. Bécs. 20: Szimf. hangv. 21:45: Jazz. Berlin. 20:30: Verdi opera. Breslau. 20:30: Rádiózenekar. Langenberg. 20: Klasszikus dalok és balladák. Lipcse. 20:30: Verdí: A rablók című operája.

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
Allástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelíges leveleket továbbítunk.

Két, esetleg egy szoba konyha, fürdőszobás lakást keres fiatal pár november 1-re. Címeket „November” jelígre a kiadóhivatalba kérek.

Évi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évig adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 üzlethelyiségből álló ház olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Nagyváradon teljes ellátásra balkonos uccai szobába, zongora és fürdőszobahasználattal urifirt, vagy leányt elfogadó. ir. uricsalád. Özv. Berger Antalné. Oradea, Str. Cantemir (Beothy ucca) 42 L. 7.

עני פטרואטען אים זאך בייא דוד קליין צו באקומען כשרה אחרונים מחרים למחרין מן המחרין

Elegáns különbejáratu butorozott szoba esetleg teljes ellátással, kiadó. Özv. Dickerné, Széchenyi tér 15.

Háziasszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareról.

Saját termései jó kóser bor kapható 14 lejért. Ferenc József ut 45. (Volt Arany-sas udvarán.)

3 szobás, cselédszobás komfortos lakás balkonnal és egy különálló üres szoba azonnal kiadó a Minerva-palotában, Calea Regele Ferdinand 37.

Perfekt mérlegképes könyvelő és román német, magyar levelező állást keres. Elvállal órákonyvelést is. Megkereséseket „Szerény” jelígre a kiadó továbbít.

Üveg, porcellán szakmában perfect kiszolgálónót vagy férfit keresünk, szombaton zárva. Moskovits és Társa főpostával szemben.

Háromszobás komfortos lakás azonnalra kiadó P. Mihai Viteazul No 8.

Férjhez óhajtom adni, 23 éves igen jól házilag nevelt, szerény és szorgalmas lányomat. Ezen célból keresek benősülésre egy 28-30 év körüli szorgalmas izr. fiút, ki irodai vezetésben teljesen jártas; a román, magyar és német nyelvet, ugy szóban, mint levelezésben perfectül bírja. A férfinak életképes kereskedőnek is kell lenni, mert az országosan ismert és bevezetett iparüzemem vezetésében is közre kell működnie. Ajánlatokat „Biztos jövő” jelíge alatt teljes címmel és fényképpel ellátva, a kiadó hivatalnak kérem megküldeni.

A régi zsidó templomban (Str. Paris) férfi sarokülés az első sorban megfelelő nőüléssel olcsón kiadó. Értekezni dr. Fenichel Mór. Telefon 9-58. Ferenc József ut 88.

XIV. ÉVF. Cluj—Kö szeptember 5691 É

Az Uj Kelet az és bántási z nap Cikkeink után forrás merít Kéziratoka megörzésül

Szeretlek fizetőt az

A legújabb

Jorga csinálta é az új rekordot. Ez társról van szó, s kétségtelen, hogy ben a két ágában dicsőséget aratott. Sasággal futott a elég ügyesen ugro székbe.

A marsall azonban krónikájában nem e csodatolant eredmény megállapíthatja, ahhoz a rekordhoz tott az ország tu niszterelnöke.

— Rekordszerü el Jorga azt a n uralomrajutásakor Averescu marsallor hanem az egész or rámondani az iger Vagys e pillana kordot a gyors p népszerűség még g De vajjon miért te fel ezt a rekor amiatti örömben. a rekordot döntött ő kizárólagos tulaj ga. ha tényleg re jebb csak lepipált első rekordert a p Averescu volt.

Ama bizony A bécsi rádió l zációnak. Mégis a piaci árakról van ben műsortöltelek Pusztá véletlen, h hallgatta a mai á dennapi élmény. S sleges számok. M melyek megadják tragédiájának. Vegyünk csak e 28 lejt a bécsi vá váron három lejt. ség a két város kö ami miatt a saját ságok présében fu raszt és ugyanaz munkanélküliségek bécsi munkás. És egy kiló hus nyér pedig 18 lej rolni a bécsi piac jelöl annak, hogy pusztulásra, hohét hetetlenségét és ő Mi történe, ha sorompók egyszer nének és a román minden egyéb va resztül a határoko lakna. Romániába szep sorjában viss kéért és fokról-f munkanélküliséget. A bab alighanem ott is. Itt nem rakban és ott ne